

“The final count-down” ?

“It’s the final count-down” - den sidste og endelige nedtælling, sådan lød titlen og omkvædet på en rock-sang, som var populær for år tilbage. Teksten beskriver vores tid som sidste skridt på vejen mod verdens ende. Og man får det indtryk, at jordens, eller ihvertfald menneskeheden, undergang såmænd slet ikke var det værste, som kunne ske. Sangen udtrykker en stemning præget af desillusion og håbløshed og er samtidig uhyggeligt afklaret i sin overbevisning om, at det nødvendigvis må gå dén vej.

På samme tid som denne sang var fremme, fremstod en gruppe yngre danske lyrikere, som var præget af samme dystre undergangsstemning. De skrev digte, der handlede om det senmoderne menneskes fremmedgørelse, ensomhed og livslede. Om angsten for menneskelig kulde og ligegyldighed samt frygten for væbnede internationale konflikter og truende globale miljøkatastrofer. Sandt at sige ikke ligefrem nogen opmuntrende læsning. En enkelt af dem, den dengang kun 23 år gamle Michael Strunge, så da heller ingen anden vej ud af håbløsheden og desperationen end at tage sit eget liv.

På den måde var både musik og den øvrige kultur med til både at afspejle og påvirke en tendens, som nok især kendetegnede den yngre generation i disse år. En generation, der med grafitti-slagordet “No future” betegnede sig selv som generationen uden fremtid. Denne uhyggeligt opgivende holdning til tilværelsen er heldigvis vendt, omend også en årrække med urealistisk høj vækst og en tro på fremtiden, der ikke var mindre desperat, nu er afløst af mere afdæmpede forventninger.

Alligevel kan vel ingen sige sig helt fri for, engang imellem, at blive ramt af bekymring og mismod over enkeltbegivenheder eller samfundsudviklingen som helhed. For også vores tid er rig på billeder af undergang og ødelæggelse. Dagligt bombarderes vi gennem dagspresse og TV med beretninger og billeder fra steder, hvor ragnarokket allerede synes at være brudt ud. Senest fra borgerkrigene i bl.a. Syrien og Sudan med de ufattelige menneskelige lidelser, som krigshandlingerne og de enorme ødelæggelser har medført, uden at der er til at se nogen ende på elendigheden. Tusindvis af dræbte og fordrevne mennesker uden hus og hjem eller mad og drikke. Men også de efterhånden hyppigt tilbagevendende naturkatastrofer, hvor storme og oversvømmelser lægger tilværelsen øde for mennesker. Og skønt nødhjælpsorganisationer gør, hvad de kan, så kan det af og til godt synes som om, de kæmper en nærmest håbløs kamp mod tiden. Eller hvad med terrorangreb og selvmordsbomber på vore egne breddegrader samt de sociale optøjer i flere europæiske lande? Nej hverdagen rummer i sandhed næring nok til forestillinger om jordens snarlige undergang.

Men det er der i og for sig intet nyt i. Mennesker har til alle tider følt, at samtiden repræsenterede et tilbageskridt i forhold til fortiden. Og i perioder med voldsomme forandringer eller kriser i samfundet har man ofte tolket situationen som begyndelsen til enden. Frygten for hele verdens sammenbrud og angsten for vores egen død er nemlig to sider af samme sag. Og begge dele hører uundgåeligt med til det at være menneske. Vi véd jo godt, at vores tid er begrænset. Hverken vi selv eller dem, vi holder af skal leve uendeligt. Ligeledes fortæller historien os, at de fleste kulturer og samfund på et tidspunkt er gået til grunde. Netop denne bevidsthed om, at alt har sin afmålte tid, er drivkraften i meget af, det vi foretager os. Når alting løber mod sin ende, så må tiden udnyttes. Den erkendelse står særligt klart, når sygdom eller andre faktorer truer med at fjerne dem, vi holder af. Og alligevel er vel ingen af os for alvor i stand til at se den sandhed i øjnene, uden samtidig at blive strejft af panik og en trang til at fortrænge realiteterne.

Vorherre talte således også om og talte til den panik. Med sin forudsigelse af verdens undergang forudgreb han livets afslutning og satte ord på vores angst for det ukendte. For kun ved at konfronteres med angsten bliver vi i stand til også at leve med den. I det fremtidsperspektiv, som han udfolder, er undergang og forløsning knyttet sammen. Enden

rummer en ny begyndelse. Noget må gå under, for at noget nyt kan blive til. Og det kan ikke ske uden smerte. Alligevel er det ikke vredens dag, han forkynder, men håb og trøst.

Uanset om stjernerne måtte rasle ned og himlen rulles sammen som en tapetrulle, eller om havet forsvinder i brændingen - ja, uanset om vi selv går i opløsning og vort liv får en ende, så forkynder han, at der er én, som griber fat i os og står os bi. Og dog! Dog rummer forløsningen en dom: Dommen over al den ulykke, elendighed og ondskab, vi mennesker har det med at påføre hinanden. Alt det skal engang forsvinde.

Vorherre giver os ikke svar på, hvornår vore egne eller verdens sidste tider indtræder. Heller ikke spørgsmålet om, hvordan forløsningen nærmere skal tænkes, får vi noget klart og éntydigt svar på. Kernen i Vorherres ord er imidlertid ikke til at tage fejl af. Han lover os, at tidernes ende ikke vil være det totale sammenbrud og den endegyldige tilintetgørelse. Himmel og jord skal nok forgå, men Vorherres ord skal bestå, som han selv siger det. Og det ord er løftet om, at han er med os alle dage, selv ved verdens ende, sådan som det lyder, hver gang et menneske føres til dåb.

Vi skal derfor ikke synke hen i mismod og apati ved dommedagsprofeternes trusler om altings snarlige endeligt. Ej heller skal vi lade os lokke med løfter om evig lykke og velstand eller forsikringer om, at både vor egen og verdens fremtid sikres bedst gennem snæversynet egoisme. Vi skal i stedet rette os op og løfte hovedet. Vi skal have mod til at tro på Guds kærlighed, som er åbenbaret for os i Jesus Kristus, og tillid til, at han også vil være hos os i fremtiden, hvad den så end måtte bringe.

Finn Ryneld